

sopotja

Sopotja

glasilo slovenske skupnosti na Reki in v PGŽ
marec 2015, številka 1, letnik 4
ISSN 1848-4360
Reka, marec 2014

Uredništvo:

Jasmina Dlačić, Dimitrij Jelovčan Bulatović,
Darko Mohar, Boris Rejec, Zvonimir Stipetić,
Vitomir Vitaz, Marjana Mirković, Milan Grlica
glasilo@bazovica.hr
Podpinjol 43, 51000 Reka

Izdajatelj:

Slovenski dom KPD Bazovica
Podpinjol 43, 51000 Reka
bazovica@bazovica.hr, zanj: Zvonimir Stipetić
www.bazovica.hr
www.facebook.com/KPDBazovica

Svet slovenske narodne manjšine Mesta Reka
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.ri@gmail.com, zanj: Boris Rejec

Svet slovenske narodne manjšine PGŽ
Podpinjol 43, 51000 Reka
vj.slo.nm.pgz@gmail.com
zanj: Dimitrij Jelovčan Bulatović

Urednica:

Marjana Mirković
marjana.mirkovic@ri.t-com.hr
gsm: 091 593 6086

Lektorica: Darka Tepina Podgoršek
Oblikovanje, prelom in tehnično urejanje:
Vesna Rožman
Fotografija na naslovnici: Anita Hromin
Karikatura: Bojan Grlica
Tisk: Tiskara Sušak
Glasilo izhaja trimesečno
Naklada je 600 izvodov

Glasilo finančno podpirajo:

Urad Vlade Republike Slovenije za Slovence
v zamejstvu in po svetu

Primorsko-goranska županija

Mesto Reka

Svet za narodne manjšine Republike
Hrvaške

Slovenski dom KPD Bazovica

tel.: 215 406, 324 321, faks: 334 977

uradne ure, knjižnica in klubski prostori
torek in četrtek: 10.00–12.00, 18.00–20.00

MePZ, vaje: ponedeljek: 18.00–20.30

Dramska skupina: četrtek 18.00–19.30

Folklorna skupina: sreda, 19.00–21.00

Plesna skupina: ponedeljek, 19.00–20.30,
četrtek, 20.00–21.30

Planinska skupina: torek, 20.00–21.00

Fotografska skupina: drugi in zadnji četrtek,
ob 18.00

Glasbena skupina: torek, 17.30–21.00

Tečaj slovenščine: sreda, 17.00–20.00

Dop. pouk slovenščine: ponedeljek, 17.00–20.30

Mladinska skupina: po dogovoru

www.bazovica.hr/mladinci

Veleposlaništvo Republike Slovenije v RH

Alagovičeva 30, 10 000 Zagreb, RH

Veleposlanik: Vojko Volk

Konzularni oddelek, uradne ure:

ponedeljek od 9.00 do 12.00

sreda od 9.00 do 12.00 in od 14.00 do 16.00

petek od 9.00 do 12.00

tel.: + 385 1 63 11 014, + 385 1 63 11 015

faks: + 385 1 46 80 387

el. pošta: vzg@gov.si

spletna stran: <http://zagreb.veleposlanistvo.si>

Državljanom RS je v nujnih primerih zagotovljen
kontakt z dežurnim diplomatom:

med tednom: od 16.30 ure konec tedna in med
prazniki: 24 ur

tel.: +385 98 462 666

Generalni konzulat RS, Split

Častni konzul Branko Roglič

tel./faks: +385 21 389 224

el. pošta:

generalni.konzulat.rep.slovenije@st.t-com.hr

uradne ure: ponedeljek–petek od 9.00 do 13.00

iz vsebine

Uvodnik 3

Iz društva 3

Iz svetov 18

Iz pouka DPS 19

Literarni kotichek 21

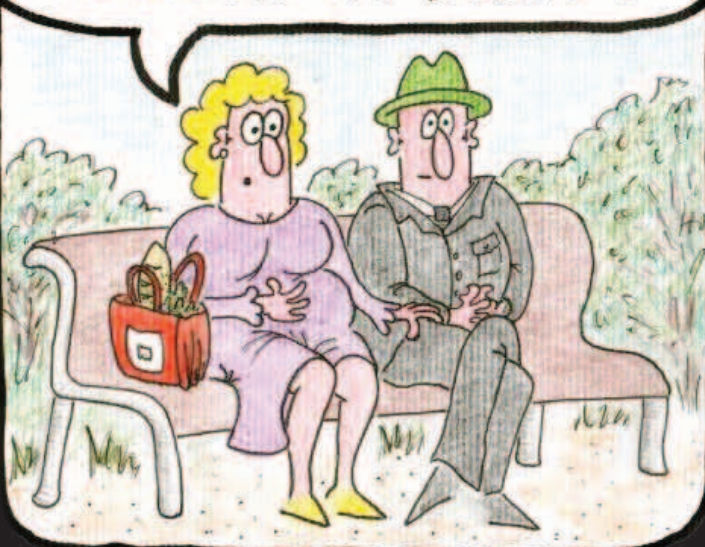
Si-T 21

Srečanja 23

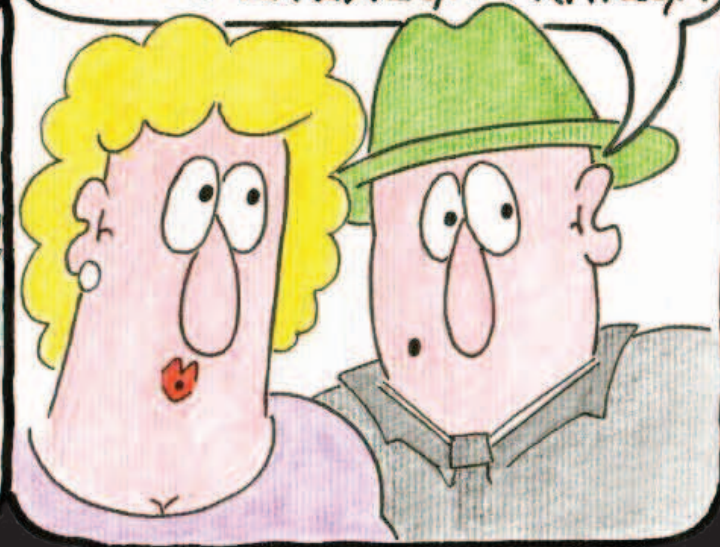
Foto kotichek 24

EGON : SINDROM MAJHNE DRŽAVE

VSI POLITIKI SO ENAKO
POŠTENI IN DOBRI !

SAMO VSEH SKUPAJ NI
DOVOLJ ZA ENEGA PRAVEGA

V novo leto so društva vstopila v upanju, da kljub okleščenim proračunskim sredstvom v obeh državah redno delovanje ne bo okrnjeno. V glasilu tokrat spremljamo dogajanja ob koncu lanskega in na začetku tega leta. Med osrednjimi dogodki je bila odmevna prireditev ob 85. obletnici najstarejšega društva, KPD Slovenskega doma v Zagrebu, kjer je novembra gostovalo tudi KPD Bazovica. Živahna je dejavnost društva: znova ga je obiskal minister Žmavc, vključilo se je v priprave na kandidaturo Reke za evropsko prestolnico kulture 2020, se v okviru sodelovanja z drugimi manjšinami na Reki udeležilo festivala poezije, stike s Slovenijo pa nadaljevalo s ponovnim nastopom zbora v Dolskem, s sodelovanjem na literarnem srečanju v Črnomlju in predstavitvijo na sejmu (Ne) znano zamejstvo. Na Reki je tudi gostilo film, ki je spomnil na domoljube, po katerih je Bazovica nad Trstom postala

simbol upora proti fašizmu in dala ime društvu. Fotografška skupina se je med drugim vključila v človekoljubno akcijo, se predstavila rojakom v Zagrebu, sodelovala na letnem srečanju SKD Snežnik v Lovranu, večeru v planinski koči na Poklonu in razstavi v društvu ter seveda prispevala izbor za fotokotiček. S prazničnim večerom so koledarsko leto sklenile vse skupine društva, skupaj z najmlajšo, glasbeno skupino, v preteklem obdobju pa je bila zelo dejavna tudi planinska skupina, ki je poleg izletov organizirala še razstave in predavanja. Nastope v dvorani društva bogati tudi prizadevna skupina dopolnilnega pouka slovenskega jezika in kulture pod skrbnim vodstvom učiteljice Dragice Motik, ki je udeleženko Zdenko Kallan Verbanac spodbudila tudi k literarnemu ustvarjanju. Žal v tej številki ni rubrike Pogled z onkraj Snežnika Toma Šajna, ki mu želimo čimprejšnje okrevanje, rubrika Srečanja pa tokrat predstavlja izjemno priljubljenega dirigenta mešanega pevskega zbora društva, Zorana Badjuka. Spomladanski meseci bodo v pričakovanju letošnjih manjšinskih volitev, ki bodo zaradi nenehnega zmanjševanja pripadnikov slovenske narodne manjšine verjetno razpisane v manjšem številu kot leta 2011, mandat pa se letos izteka tudi Svetu za narodne manjšine. Več o tem v prihodnji številki Sopotij, za katero vabimo k sodelovanju vse, ki se želijo predstaviti z literarnim ustvarjanjem ali fotografijo in tako obogatiti vsebino glasila. | Uredništvo

Uvodnik

24. oktober, Narodna čitalnica, Reka

Fotografška skupina KPD Bazovica na razstavi *Više od krvi*

V organizaciji reške podružnice Rdečega križa in mestne knjižnice na Reki so na predvečer dneva prostovoljnih krvodajalcev, ki se na Hrvaškem praznuje 25. oktobra, v Narodni čitalnici na Korzu odprli razstavo z naslovom *Več kot kri (Više od krvi)*. Izbor je opravil znani reški fotograf Borislav Božić in med večjim številom prispelih fotografij ljubiteljskih fotografov krvodajalcev izbral devet avtorjev. Med njimi so bili v izbor uvrščeni tudi trije člani fotografške skupine KPD Bazovica, Tolja Hromin, Dionis Jurić in Anita Hromin. | Anita Hromin

Z razstave.
Foto: Anita Hromin

13. november, Slovenski dom KPD Bazovica

Streli v Bazovici

Slovenski dom KPD Bazovica, ustanovljen leta 1947, je ime dobilo v počastitev spomina na štiri rodoljube – Ferda Bidovca, Franja Marušiča, Zvonimira Miloša in Alojza Valenčiča –, ki so bili

ustreljeni 6. septembra 1930 na vojaškem strelišču v vasi Bazovica nad Trstom ter postali simbol protifašističnega odpora. Za ohranjanje spomina nanje in vrednot protifašizma, ki je splošna evropska vrednota, za kulturo miru in sožitja skrbi Odbor za proslavo bazoviških junakov, ki od leta 1997 deluje v okviru

Narodne in študijske knjižnice v Trstu, od septembra leta 1945 pa pred spomenikom bazoviških žrtev vsako prvo nedeljo po 6. septembru poteka spominska svečanost.

Tragično, a junaško zgodbo o prvih žrtvah fašizma v Evropi, četverici domoljubov, poustvarja dokumentarno-igrani film *Strelji v Bazovici*, predstavljen tudi v društvu KPD Bazovica. Film ni le zgodba o junaštvu, temveč je tudi zgodba običajnega človeka, ki ima pravico, da se z vsemi sredstvi upre kateri koli obliki nasilja. Skoraj enourni film ob sodelovanju zgodovinarjev in drugih pričevalcev, med njimi pisatelja Borisa Pahorja, ter z igranimi prizori prikazuje dogajanja v letu 1930, ko so bili po smrtni obsodbi fašističnega sodišča za zaščito države na 1. tržaškem procesu na kraški gmajni pri vasi Bazovica 6. septembra ustreljeni štirje mladi primorski rodoljubi, borci proti italijanskemu nasilju, ustrahovanju in raznarodovanju, ki so jih tržaški fašisti ožigosali za teroriste in obsodili na smrt. Igrani

del filma sledi nastajanju skupine Borba, ki se odloči za oborožen spopad s fašizmom, vse do atentata na uredništvo tržaškega fašističnega časopisa *Il Popolo di Trieste* in do sodbe slovenskih upornikov. Film, posnet na različnih lokacijah na Primorskem, je nastal po scenariju pokojnega novinarja TV Slovenija in publicista Jadrana Sterleta, v režiji Tuga Štiglicja in produkciji novomeškega Studia Vrtnec, štiri glavne like pa igrajo dolenski študenti, igralci naturščiki, Alen Halilović, Dejan Brakočević, Klemen Mihalič in Jernej Puntar.

Film je na ogled v KPD Bazovica.

■ Marjana Mirković

15. november, KPD Slovenski dom, Zagreb

Večer KPD Bazovica

Izmenjavo kulturnih programov med društvi je novembra nadaljevalo tudi gostovanje KPD Bazovica pri rojakih v Zagrebu.

Reško društvo je uvodoma predstavil koordinator kulturnih dejavnosti Vitomir Vitaz, ki je tudi povezoval program in ga v nadaljevanju obogatil z recitacijo Prešernove pesmi *V spomin Andreja Smoleta*. Koncert MePZ KPD Bazovica pod vodstvom Zorana Badjuka je poleg himne društva, pesmi *Bazovica* in *Zdomec* predstavil več slovenskih ljudskih pesmi, pesmi v čakavskem narečju, hrvaščini in italijanščini, solo pa sta pela Dragica Rizman in Boris Rejec.

KPD Bazovica je predstavila tudi fotografska skupina, in sicer z razstavo *Impresije z morja*. Sodelovali so avtorji Đilio Arbula, Mirjana Brumnjak, Dubravka Dijanić, Jasmina Dlačić, Anita Hromin, Tolja Hromin, Dionis Jurić, Darko Mohar, Ira Petris in Istog Žorž. ■ Marjana Mirković

Foto: arhiv društva.

19.–20. november, Poslovna šola, Bled

Poslovna konferenca

Na pobudo Urada Vlade RS za Slovence v zamejstvu in po svetu je potekala 6. poslovna konferenca z naslovom *Mednarodno povezovanje lokalnega podjetništva*. Gre za nadaljevanje prizadevanj za gospodarsko povezovanje RS s slovenskimi gospodarstveniki na tem območju, tokrat predvsem z avstrijske Koroške. Srečanja se je udeležilo približno sto predstavnikov iz Nemčije, Italije, Hrvaške, Slovaške in celo Avstralije ter Kitajske. Namen posveta je med drugim pomagati podjetnikom iz Slovenije pri prodiranju na tuje trge, pa tudi sami podjetniki slovenskega rodu so dragocen vir informacij o posebnostih zakonoda-

je v tujini in obenem podpora pri navezovanju poslovnih stikov ter premagovanju jezikovnih in drugih ovir pri poslovanju, za podjetnike zunaj RS pa zanimivi tudi zaradi ohranjanja vezi z državo matične kulture.

Na posvetu je društvo EU korak z Reke predstavila predsednica Marijana Košuta Banković.

Več: www.uszs.gov.si

20.–21. november, FF, Zagreb

Dani Marije Jurić Zagorke

Na znanstvenem srečanju z naslovom Intimno meščanstvo: družina, zakon, spolnost in zakonodaja v zgodovinski in sodobni perspektivi v organizaciji Centra za ženske študije in Oddelka za primerjalno književnost zagrebške filozofske fakultete (FF) je sodelovala tudi dr. Barbara Riman z Reke. Predstavila je prispevek z naslovom Položaj "slovenskih dekel" na Hrvaškem ob koncu 19. in na začetku 20. stoletja.

Kot je med drugim zapisano v povzetku, so v slovenski zgodovini dokumentirani odhodi žensk na delo v evropske (Francija) in čezmorske države (Egipt, ZDA), zaposlovanju deklet in žena zunaj domačega kraja, drugod po nekdanji skupni državi (Avstro-Ogrski, Kraljevini Jugoslaviji), pa doslej niso namenjali pozornosti.

Prva zaposlovanja v industrijskih središčih na Hrvaškem (Zagreb, Reka, Split, Osijek) segajo v obdobje pred prvo svetovno vojno, številnejša selitev s trebuhom za kruhom, v glavnem zaradi preživetja, pa je sledila v času med obema svetovnima vojnoma. Dekleta in ženske so prihajale

na ozemlje današnje Hrvaške kot vzdrževane osebe – matere, žene, hčerke – ali kot nekvalificirana delovna sila oz. revne delavke, ki jih je bilo največ. Sestava priseljenk je bila sicer pisana, toda redko so se priseljevale intelektualke. Avtorica se je v prispevku osredotočila na odnos lokalnega prebivalstva do priseljenk in stališča do njihovega položaja v okolju, iz katerega so izhajale. Celo njihovi najbližji so jih namreč pogosto obravnavali kot nemoralna dekleta, ki so v tujini zapustila domača sprejemljiva pravila vedenja in niso bila več "prava slovenska dekleta". Prispevek govori o življenjski poti deklet, ki so se preživljala zgolj s svojim delom in bila v tujini, večinoma urbanem okolju in daleč od doma, žrtve revščine, bolezni in drugih težav (nezakonskih nosečnosti, zatirali so jih delodajalci ipd). V boju za preživetje, s samimi seboj in najpogosteje z javnim obsojanjem so spreminjale svoje vloge ter od gospodinj in mater postajale matere in zaposlene, pogosto tudi edine vzdrževalke družine. ■ Marjana Mirković

21. november, Slovenski dom KPD Bazovica

Zgodovina slovenskega alpinizma

Predstavitelj knjige Zgodovina slovenskega alpinizma avtorja Petra Mikša je spremljalo tudi predavanje z naslovom Slovenci in gore: planinstvo in alpinizem.

Peter Mikša je doktor zgodovinskih znanosti, asistent na Oddelku za zgodovino Filozofske fakultete v Ljubljani, alpinist,

urednik plezalskega portala Frico.si, avtor dveh monografij in še marsičesa drugega. Knjigo Zgodovina slovenskega alpinizma sta napisala skupaj z Urbanom Golobom, magistrom sociologije in znanim slovenskim alpinistom, fotografom, pisateljem in alpinističnim publicistom.

Alpinizem je z vsemi svojimi panogami pravzaprav dejavnost na meji med športom in filozofijo oziroma načinom življenja, velikokrat tudi na meji med življenjem in smrtjo. Močna je tudi kulturna komponenta alpinizma in prav iz te je nastala predstavljena knjiga. Strnjena zgodovina, napisana kot zgodba, na začetku priča o boju slovenskega naroda zoper ponemčevanje, pozneje pa za uveljavitev slovenskega človeka in njegovih zmožnosti med evropskimi narodi. Opremljena je s številnimi posnetki, ki so priča rasti slovenskega alpinizma do svetovnega vrha.

Planinski večer v Slovenskem domu na Reki je v prijetnem ozračju hitro minil. Avtorja tega zapisa je predavanje spomnilo na njegove alpinistične začetke, na številne dogodke, ki jim je bil priča, in številne osebe iz tega sveta, ki jih je spoznal. Nekatero izmed njih in njihove zgodbe je gostil tudi reški Slovenski dom. No, tokrat so bile vse posamezne zgodbe zaobjete v veliko zgodbo slovenskega alpinizma. ■ Darko Mohar

Peter Mikša.
Foto: Dionis Jurić

22. november, Skupnost Madžarov, Reka

Festival poezije narodnih manjšin

Tokratnega, osmega festivala poezije narodnih manjšin Primorsko-goranske županije, ki ga ob podpori Sveta za narodne manjšine RH organizira reška Demokratična skupnost Madžarov, so se udeležili tudi člani KPD Bazovica. Srečanje je odprl makedonski pisatelj, publicist in prevajalec Vasil Tocinovski iz makedonskega društva Ilinden, sicer tudi dolgoletni profesor na reški filozofski fakulteti. Recitiral je pesmi v makedonščini in hrvaščini. Sledila sta nastopa znanega reškega književnika in novinarja Giacoma Scottija v italijanščini in hrvaščini ter pesnice Vanje Michelazzi, predstavnica organizatorja Eva Viola pa se je predstavila v maternem, madžarskem jeziku. V imenu KPD Bazovica je pesmi v hrvaščini interpretiral Miroslav Radić, učiteljica slovenščine, profesorica Dragica Motik, pa jih je navzočim prenesla v slovenščini. Članica društva Zdenka Kallan Verbanac je izjemno doživeto recitirala pesmi Morju in Tai chi, posvečeno pokojni Jasni Zazijal Marušić. Najmlajši udeleženec festivala, Nik Andlar iz Čabra, se je predstavil v domačem, čabranskem narečju. Sodelovali so še predstavniki srbske in črnogorske manjšine Dragiša Laptošević, Jovica Đur ić in Ivan Brajović, kot gostji pa sta se vabilu odzvali tudi pesnici Diana Rosandić in Zdenka Kinkela. Za posebej

prijetno razpoloženje večera je poskrbel študent ljubljanske akademije za glasbo Luka Verbanac, ki je s programom na kitari spremljal vse nastopajoče.

Marjana Mirković

29. november, Šolska športna dvorana, Bjelovar

Večer narodnih manjšin

S predsednikom.
Foto: Milan Grlica

Pred osmimi leti je "češka obec" iz Bjelovarja prvič organizirala Večer narodnih manjšin kot predstavitev kulturne tradicije narodnih manjšin, ki živijo na tem območju. Letos je srečanje potekalo že osmič po vrsti, prvič pa je slovensko manjšino s tradicionalnimi jedmi in nastopom folklorne skupine predstavljalo KPD Bazovica.

Okoli štiristo nastopajočih je s plesom in pesmijo predstavilo svojo manjšino: albansko, bošnjaško, češko, madžarsko, romsko, rusko, rusinsko, slovaško, slovensko, srbsko in ukrajinsko. Naša folklorna skupina je ob spremljavi harmonikarja Ivana Simića in basista Ivana Hareja na odru veselo zaplesala gorenjski splet v sedmih parih. Za konec je kot posebni gost kot predstavnik večinskega hrvaškega naroda nastopil Hrvaški folklorni ansambel Koprivnica.

Vse omenjene manjšine so imele možnost na ogled postaviti in v pokušino ponuditi različne tradicionalne jedi, vina, žgane pijače... vsaka za svojim majhnim pulptom. Naše pridne članice društva so v skladu s tradicionalnimi recepti pripravile orehovo potico, sirove štruklje, prekmursko gibanico, flancate... Poskrbele so tudi za malo vina in domače zrezke. Naš slovenski kotiček je bil pogrnjen z ročno izdelanim prtom, v slamnatem peharčku so se valjale pisane buče v znamenju jeseni, zapeljive dobrote pa so močno dišale po domače. Med množico obiskovalcev so hitro izginile.

Dogajanje v bjelovarski šolski športni dvorani je obiskalo okoli dva tisoč ljudi. Pomembnost prireditve je prepoznal tudi tedanji predsednik Republike Hrvaške Ivo Josipović in jo obogatil s svojim prihodom. Udeležence in obiskovalce je pozdravil z besedami: "To je večer kulture, ljubezni, prijateljstva in razumevanja. Hrvaška brez narodnih manjšin ne bi bila to, kar danes je."

Veseli smo bili, da je Večer narodnih manjšin obiskal gospod Viktor Mlakar, konzul veleposlaništva RS v RH. V mno-

žici folkloristov nas je poiskal, se nam oglasil in fotografiral za spomin. Resnejši in primernejši pogovor pa je potekal s predsednikom našega KPD Bazovica, Zvonimirjem Stipetićem.

29. november

Vzpon na Lužinski breg in Šipičino

Načrt je bil dober, tak, kot ga zna vodnik Boris Rumac pripraviti za obiske "svojih" Učke in Čičarije. Na vzpon na lep vrh na pobočjih Učke s krasnim razgledom na Iko, Ičiće in ves Reški zaliv, pa še na drugega z lepim razgledom na Lovransko Drago in Cres je bilo prijavljenih kar veliko planincev. Pot bo lahkotna, ne predolga in na koncu poti ne bodo noge nič bolele. A kaj, ko so si vso noč in velik del jutra na tem območju druga za drugo sledile nevihte drugo. Voda je z neba lila kot iz škafo, grmelo je, se bliskalo, pihal močan veter. Najbolje bo izlet odpovedati! Ni uspelo! Telefoni so precej nezanesljiva reč, predvsem če se z njimi kaj želi uredi-

Druženje se je nadaljevalo v vedrem razpoloženju, s pesmijo in plesom, žal pa nismo mogli ostati do konca, saj nas je čakala še dolga pot do Reke. Gostitelji so nas povabili tudi, da nastopamo prihodnje leto, česar se že vnaprej veselimo.

Slavica Vuković Bačić

ti v zadnjem hipu. In kaj zdaj? Treba bo le odgovorno počakati na dogovorjenem kraju tiste, ki bodo mogoče prišli. In prišla sta dva: Branka in Marino. Vreme se je za hip umirilo, izlet se je začel, saj ne bomo šli nazaj domov, če smo že zgodaj vstali in prinesli s sabo vso planinsko kramo. In na koncu Bog vedno nagradi tiste pogumne. In je res: nekaj ur ni padalo, ni grmelo, niti pihalo ni. Izlet je opravljen, načrt izpolnjen. To bo upravičeno odsoten vodja skupine zadovoljen! Hvala, Boris!

Darko Mohar

Boris in Branka.
Foto: Marino Dubrović

29. november, Črnomelj

Lepota besede 2014: Z besedo iščemo in ustvarjamo lepoto

Literarni natečaj Lepota besede sta organizirali knjižnica Črnomelj in Območna izpostava Javnega sklada za kulturne dejavnosti. Že devetič zapored je tokrat potekalo z naslovom Z besedo iščemo in ustvarjamo lepoto.

Kot je na spletni strani knjižnice med drugimi zapisala Breda Kočever, je natečaj privabil veliko število literarnih ustvarjalcev, kar 27 udeležencev iz Bele krajine, Dolenjske in Posavja ter prvič udeleženko iz sosednje Hrvaške, članico KPD Bazovica na Reki, Zdenko Kallan Verbanac.

Literati so ustvarjali pesmi, aforizme, prevladovala pa so krajša prozna dela. Pri natečaju je prvič sodelovala strokovna ocenjevalka, profesorica slovenske književnosti in sociologije Bogomira Kure. Popoldne so se udeleženci natečaja v knjižnici družili v pogovoru z njo, poslušali njene nasvete, se učili in uživali v sproščenem ozračju. Zvečer je bila v cerkvi Svetega duha sklepna prireditev oz. literarni večer, na katerem so člani gledališke skupine Zavoda za izobraževanje in kulturo (ZIK) Črnomelj brali literarne prispevke udeležencev natečaja, Maks Starc

pa je kar sam v ribniškem narečju prebral svojo pesem. Tamburaška skupina Melos je poskrbela za odlično glasbeno razpoloženje, prireditev pa je vodil Jaka Birkelbach. Nagrajenci 9. literarnega natečaja so Rudi Mlinar, Ivana Vatovec, Jožica Kapele in Ivan Hrovatič, prispevki vseh sodelujočih pa so objavljeni v knjižici z naslovom Lepota besede 9.

Lepota besede se širi in spodbuja ustvarjanje. Letos bo natečaj potekal že deseto leto, organizator pa vabi vse odrasle ustvarjalce, da skupaj z besedo iščejo in ustvarjajo lepoto. Več: <http://www.crn.sik.si/Zgodilo-se-je/lepota-besede-2014-z-besedo-iscemo-in-ustvarjamo-lepoto.html>

2. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Predavanje in razstava o Šavrinkah

V okviru spoznavanja slovenske etnografske dediščine je bila v društvu odprta zanimiva razstava o življenju "jajčaric", žensk in deklet iz slovenske Istre (imenovane tudi Šavrinja), ki so na začetku 20. stoletja potovale in si utirale trgovske poti med Trstom in Istro. Avtorici razstave sta Špela Ledinek Lozej z Inštituta za slovensko narodopisje (ISN) Znanstvenoraziskovalnega centra (ZRC) Slovenske akademije znanosti in umetnosti (SAZU) in Nataša Rogelj z Inštituta za slovensko izseljenstvo in migracije ZRC SAZU. Predstavili sta razstavo in v krajšem predavanju obiskovalce seznanili z zanimivo tematiko, ki se pojavlja tudi v zgodovini Reke in okolice. Poglavitna značilnost Istre prve polovice 20. stoletja sta bili gospodarska zaostalost in zapoznena industrializacija. Spremljale so jo čezoceanske pa tudi tedenske in sezonske delovne migracije v obalna mesta. Zaradi revščine in gospodarske krize je bila (pre)prodaja izdelkov in pridelkov med podeželjem in mesti, skupaj z drobnim tihotapljenjem, osnovni vir prihodkov ne samo posameznikov, temveč tudi družin in celotnih vasi. V mozaiku istrskih delovnih migracij so pomembno vlogo odigrale prav ženske (pre)prodajalke, ki so v vojnah in revščini postale ključne oskrbovalke družine. Takšne, pollegalne ekonomske taktike so bile običajen način preživljanja, pa tudi izhod v sili, ki ga je uzakonjala stiska. Poti, ki so vodile s pode-

želja v obalna mesta, so utrle zgodbe številnih istrskih tovarnikov, (pre)prodajalcev, tihotapcev in popotnikov, med drugimi tudi šavrink. Te so v osrednjo Istro nosile različne izdelke (sukanec, blago, milo, petrolej, poper), ki so jih nakupile v tržaških trgovinah, tamkajšnji prebivalci pa so jim zanje plačevali z jajci. Jajca so tedensko znosile na tržaško tržnico in s preprodajo nekaj zaslužile. Krožna pot med domačo vasjo, Buzetščino ali Motovunščino in Trstom je trajala od tri do štiri dni, preprodajalke pa so jo prehodile tedensko, več kot sto kilometrov, ob vsakem vremenu, tudi v snegu ter celo med nosečnostjo, in tako svojim družinam zagotovile preživetje. Posebej je bila predstavljena življenjska pot jajčarice in ljudske pisateljice Marije Franca iz Gračišča. Nataša Rogelj in Špela Ledinek Lozej sta jo leta 1995 obiskali, jo spoznali ter z nahrbtnikom prehodili njene poti iz Gračišča v hrvaško Istro, nazaj v Gračišče, v Trst in spet na začetno točko – vsega skupaj 125 kilometrov, ki so bili za Marijo Franca v prvi polovici 20. stoletja vsakotedenska dejavnost.

Šavrinke so svoj poklic začele opravljati že v zgodnji mladosti, najmlajše so bile stare trinajst, štirinajst let, in so ga po navadi opravljale, dokler se niso poročile, nekatere pa tudi vse življenje.

■ Marjana Mirković

Špela Ledinek Lozej in
Nataša Rogelj.
Foto: Marjana Mirković

3. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Obisk ministra

Minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu Gorazd Žmavc je bil s sodelavcem Rudijem Merljakom na delovnem obisku na Reki. Ogledala sta si obnovljene prostore in vzdrževalna dela na poslopju Slovenskega doma, ob tej priložnosti pa je potekalo tudi srečanje z vodstvom KPD Bazovica. Tema pogovora so bili še načrti za prihodnje, pri čemer je minister poudaril pomen vključevanja mladih v delo društva in po-

vezovanja z gospodarstvom. Srečanja so se udeležili predsednik KPD Bazovica Zvone Stipetič, podpredsednica društva Jasmina Dlačič, član upravnega odbora Milan Grlica in tajnica Eva Ciglar ter predsednica društva EU korak Marijana Košuta Bankovič. ■ Marjana Mirković

Gorazd Žmavc, Rudi
Merljak, Milan Grlica in
Zvonimir Stipetič.
Foto: Marjana Mirković

3. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Reka – EPK 2020

Vokviru priprav na kandidaturo Reke za evropsko prestolnico kulture (EPK) 2020 je tudi v prostorih KPD Bazovica potekalo snemanje videoizjave v sklopu, ki zadeva moto kandidature: Reka 2020 – Luka različnosti. Predlagani programski koncept kandidature temelji na štirih ključnih temah, to so delo, manjšine, voda in luka kot krovni okvir. Teme ponažarjajo vrednote, neločljivo vtkane v zgodovinsko identiteto Reke, in so obenem tudi vrednote, na katerih počivajo temelji Evropske unije, kot so večkulturnost, različnost, spoštovanje drugačnosti ter pripravljenost na dialog in sodelovanje. V

imenu mestnega oddelka za kulturo se je snemanja s snemalcem Brankom Manzinom udeležila Barbara Babačič, KPD Bazovica pa je predstavljala podpredsednica društva Jasmina Dlačič, katere izjavo so tudi posneli. **Jasmina Dlačič**

Foto: Jasmina Dlačič

5. december, Gledališče Gavella, Zagreb

85 let KPD Slovenski dom Zagreb

Slovesnost ob 85. obletnici delovanja društva KPD Slovenski dom v Zagrebu je do zadnjega kotička napolnila dvorano gledališča Gavella. Vabilu so se odzvali številni visoki gostje, med njimi slovenski minister, pristojen za Slovence v zamejstvu in po svetu, Gorazd Žmavc s sodelavci, člani veleposlaništva RS v RH, prvi slovenski veleposlanik na Hrvaškem Matija Malešič, predsednik Slovenske izseljenske matice Sergij Peljhan, predstavnica zagrebškega župana Elizabeta Knorr, predsednik Sveta za narodne manjšine RH dr. Aleksandar Tolnauer ter predstavniki zagrebških organizacij narodnih manjšin in številni rojaki iz zagrebškega in večine drugih slovenskih društev na Hrvaškem, med njimi tudi skupina KPD Bazovica z Reke.

Navzoče je nagovoril predsednik KPD Slovenski dom Darko Šonc in med drugim dejal: "Biti Slovenec ni zgolj kulturna identiteta, jezik ali vedno vprašljiva genetika, če posodobim rek, da kri ni voda. Ni zgolj življenjska opredelitev niti temeljno bivanjsko vprašanje o lastni identiteti ter smislu udejstvovanja. Še manj je biti Slovenec svetovnonazorska opredelitev in niti najmanj tako moderna in čaščena podjetniška pobuda. Biti Slovenec je čista ljubezen, je iracionalno stanje v svetu, ki vse meri in tehta, ali se spleča. Je nehotno zavedanje in bivanjska odločitev. Od tod ta ponos, od tod ta pogum in več kot upanje. Morda celo res nerazsodna gotovost, kljub statistiki, da bomo stali in obstali.

Skupina Sudar.
Foto: Marjana Mirković

Kot Slovenci in kot Slovenski dom. Ponosen sem na teh 85 let njegovega delovanja! Ponosen na prav vsakega posameznega člana v teh petinosemdesetih letih. Ponosen sem na vse zapete pesmi, na vse prebrane knjige.

Ponosen na pomen, ki smo ga imeli Slovenci za razvoj hrvaške znanosti in kulture, in ponosen, da nismo dovolili, da bi bili v kritičnih trenutkih sosedskih odnosov talec kratkovidne politike."

Za program z naslovom Nazaj v prihodnost, ki je ganil marsikaterega obiskovalca, je scenarij napisal in ga režiral Tomaž Letnar, v slovenščini in hrvaščini pa sta ga povezovala slovenska dramska igralka Tina Uršič in hrvaški kolega Ivica Pucar. Kot zanimivo presenečenje večera je na odru nastopila glasbena skupina Implantati, na kitari s slovenskim veleposlanikom v RH Vojkom Volkom, ki je tudi zapel, ter članoma KPD Slovenski dom Darkom Šoncem in Silvestrom Kmetičem, na tolkalih pa je zaigral Goran Gorše iz skupine mladih tolkalcev Sudar. Ti so skupaj s pianistom Matejem Meštrovičem s poznejšim nastopom, zlasti venčkom slovenskih ljudskih, tudi tokrat posebej navdušili dvorano. Program so obogatili še profesor Marjan Krajna na harmoniki, mladi zagrebški plesalec Marko Cencelj z breakdance nastopom in mešani pevski zbor slavljence pod vodstvom zborovodje Ivica Ivanovića, zbor, ki mu je ob petju priljubljene pesmi Slovenija, od kod lepote tvoje, pritegnila vsa dvorana. Obiskovalci, navdušeni nad prireditvijo, med družje-

njem, ki je sledilo, niso skoparili s čestitkami in Darku Šoncu ter društvu zaželeli uspešno delovanje tudi v prihodnje.

V okviru slovesnosti je bila v preddverju gledališča na ogled razstava z naslovom Besede in vse niti domišljije, z založniški-

mi dosežki KPD Slovenski dom in izdelki izpod pridnih rok članic ustvarjalne skupine društva Šopek.

■ Marjana Mirković

6. december, Dolsko

Dolsko 2014, 22. Gradiškovo srečanje pevcev

Ponovnemu vabilu v Dolsko, deželo Jurija Vege, smo se radi odzvali. Na zborovanju smo bili tokrat devetič zapored. Tudi to srečanje pevcev je bilo posvečeno spominu na skladatelja Jurija Flajšmana in na očeta naše himne, Franceta Prešerna, ob njegovem rojstnem datumu.

Vedno znova se veselimo tega zborovanja, saj je v tej prelepi dolini rojen tudi gospod Slavko Arbiter, naš pevec in avtor pesmi Bazovica, naše himne, ter Zdomec. Tudi tokrat smo ju zapeli.

Na sporedu je bilo osem zborov: ženski pevski zbor (ŽePZ) Ig, moški pevski zbor (MoPZ) Bizovik, mešani pevski zbor (MePZ) Vevče, MePZ Kolinčani, ženska vokalna skupina (VS) Oda Moravče, KD MePZ Zora Janče, slovenski pevski zbor (PZ) Doberdob iz Repna pri Trstu in poslednji, naš MePZ KPD Bazovica z Reke.

Številni poslušalci so z navdušenjem sprejeli pevsko poustvarjanje vseh nastopajočih. Z občudovanjem smo prisluhnili ženski VS Oda Moravče, navdušil nas je tudi izreden nastop MePZ Kolinčani, saj smo z njimi tudi izmenjali notni material; vseč nam je bila pesem Canzone gondoliera, ki bi se je tudi sami radi naučili. Z veseljem smo poslušali tudi druge zборе, saj so bile tudi njihove skladbe skrbno pripravljene. Vsi smo se trudili po svojih močeh.

Letos nas je v Dolsko že tretjič spremljal naš dirigent Zoran Badjuk in nas skrbno pripravil za nastop. Njegov način dela je sproščen in spodbuden. Zelo dobro je, ko lahko pevec vedno, tudi takrat, ko nekaj že zna, to še nadgradi in napreduje. Iz vaje v vajo se trudimo, da bi peli s srcem in to se tudi pozna.

Na sporedu smo bili osmi, zadnji po vrsti, z naslednjim sporedom: Radovan Gobec: O, Podjuna; Jurij Flajšman: Luna sije; Josip Kaplan: Zdomec; Jurij Flajšman: Triglav.

K lepi izvedbi naših pesmi je poleg zbora in solistke Dragice Rizman pripomogel tudi naš maestro, ki krepi ljubezen do petja, nas uči začutiti dušo pesmi in jo s petjem prenesti v življenje. Kadar

Jurij Flajšman. Z vabila.

človek poje na tak način, lahko v tem resnično uživa.

Imeli smo vtis, da v tem uživa tudi občinstvo. Aplavz je bil dolgotrajen. Za konec smo zapeli še našo himno, pesem Bazovica, skratka, naš nastop je bil uspešen.

Kot po navadi smo večer podaljšali ob druženju, klepetu, pijači in prigrizku.

Prišel je čas odhoda. Matjaž Levičar, predstavnik Dolskega zborovanja, se je zahvalil, se od nas poslovil z lepimi besedami in željo, da pridemo tudi v prihodnje leto.

Za nami je spet prijetno gostovanje, ki vsako leto znova napolni duše pevcev in pevkv ter poglubi pristne medsebojne odnose.

■ Boža Grlica

9. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Planinci fotografi so vedno aktivni

Zelenec.

Foto: Dubravka Dijanić

Hoja v gore ni samo fizična športna dejavnost ali rekreacija, narava vedno daje veliko gradiva tudi za umetniško udejstvovanje. Člani planinske skupine s sabo vedno nosijo tudi fotoaparate, saj nikoli ne vedo, za katerim vogalom ali grmom bo prednje skočil lep motiv. Svoje delo radi prikažejo tudi preostalim članom društva. Na jesenski razstavi 2014. so se odločili za temo žuželke in živali in z 20 posnetki pokazali delček svojih srečanj z živalskim svetom. Ob že

rutiniranih fotografih Mirjani Brumnjak, Dubravki Dijanić, Jasmini Dlačić, Iri Petris, Aniti Hromin, Tolji Hrominu, Điliu Arbuli, Dionisu Juriću in Darku Moharju

12. december, Lovran

SKD Snežnik

Tradicionalna decembrska prireditev članov SKD Snežnik v Lovranu je bila tudi tokrat priložnost za oceno preteklega dela in druženje, kulturni del pa sta tokrat izpolnili dve razstavi – fotografij in ročnih del.

Navzoče je pozdravil predsednik SKD Snežnik Vasja Simonič in med drugim spomnil, da bo društvo 19. marca letos praznovalo deset let delovanja. Jubilej bodo počastili s slovesnostjo, o preteklem delovanju pa si želijo tudi izdati monografijo, za katero bo temelj njihovo letno glasilo Liburnijska priloga, ki je izšla tudi ob koncu leta 2014. Vasja Simonič je posebej pohvalil pridne članice ženske balinarske ekipe, ki jo vodi Ivanka Štanc in ki je uspešno sodelovala na decembrskem turnirju v Matuljih in pred tem septembra iz Vrhniko prinesla pokal s tekme pri tamkajšnjem društvu upokoencev.

V okviru sodelovanja z reškim društvom KPD Bazovica je bila na ogled razstava fotografij z naslovom Impresije z morja, na kateri so se predstavili člani fotografske skupine, lovranske rojake pa je pozdravil in jim v imenu društva in svojem imenu med drugim zaželel vse dobro v novem letu član vodstva Milan Glica.

V SKD Snežnik so na ogled postavili tudi razstavo izdelkov ustvarjalne skupine

se je prvič z dvema posnetkoma predstavila Milena Arbula, kar naj bo spodbuda tudi preostalim članom skupine, da na pohodih s fotoaparatom lovijo svoja doživetja.

Darko Mohar

društva. Njeni prvi izdelki pred leti so bile pletene košare in narodne noše – te še vedno krasijo razstavljeni lutki v dvorani društva, se je pohvalil Vasja Simonič in dodal, da se v zadnjih letih, odkar je vodstvo prevzela Branka Širola, članice bolj posvečajo umetniški plati in spoznavanju najrazličnejših načinov ustvarjanja, tokratno druženje pa so izkoristile tudi za hitri tečaj izdelovanja cvetja iz papirja.

Druženje, ki je pritegnilo tudi mlade, se je s pesmijo, ob zvoku harmonike in prazničnem prigrizku pridnih članic SKD Snežnik nadaljevalo še dolgo v noč, sklenile pa so ga čestitke z najboljšimi željami za leto in skorajšnje srečanje ob desetletnici društva. Marjana Mirković

Druženje in delavnica.
Foto: Marjana Mirković

13. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Prednovoletna prireditev

Vsakoletna prireditev v počastitev božičnih in novoletnih praznikov je znova razveselila številno članstvo, ki je v celoti napolnilo dvorano KPD Bazovica in se udeležilo tudi poznejšega druženja.

Večer je povezoval koordinatorski delavci Vitomir Vitaz, na odru pa so se predstavile vse skupine društva: najprej je zapel mešani pevski zbor pod vodstvom dirigenta Zorana Badjuka, praznično obarvan program je obogatila Nina Simčič za klavirjem. Prireditev je bila tudi

priložnost za javno zahvalo dolgoletnemu članu društva in zbora Stanislavu Požarju za njegovo prizadevno večdesetletno delo in trud ter zlasti za večkratno in uspešno nadomeščanje zborovodij. V imenu zbora se mu je zahvalila predsednica MePZ Dragica Rizman in poudarila, da "je večkrat reševal nastope in pomagal, ko ni bilo dirigenta, da smo veliko izgubili, ker se je poslovil od zbora, veliko zahvalo pa smo dolžni tudi njegovi soprogi za potrpežljivost in njeno podporo vsa ta leta". Dragica Rizman mu je v zahvalo in spomin podarila sliko, ganjeni Stanislav Požar pa se je zahvalil in dejal, da "se ni lahko posloviti in pozabiti vse lepe trenutke, preživete z zborom. Lepo mi je bilo, hvala." Vitomir Vitaz je zatem na oder povabil folklorno skupi-

no, ki je najprej zaplesala slavonske plesne, in sicer ob spremljavi posebnih gostov večera, reškega tamburaškega orkestra KUD Željeznikar pod vodstvom Milana Alavanje, pozneje pa slovenske, ob glasbeni spremljavi Ivana Hareja na basu in Ivana Simića na harmoniki. Tamburaški orkester se je predstavil tudi samostojno in navdušil dvorano, oder pa so zatem prevzeli udeleženci

Zahvala Stanislavu Požarju in nastop glasbene skupine.
Foto: Marjana Mirković

vseh skupin dopolnilnega pouka slovenščine in slovenske kulture, ki ga v društvu vodi učiteljica Dragica Motik. Pod njenim mentorstvom so uprizorili humoresko Butalci grede po vino in besedilo domiselno prepletli s slovenskimi ljudskimi pesmi, pri čemer jih je na kitari spremljal študent ljubljanske akademije za glasbo Luka Verbanac. Dragica Motik in nastopajoči so za nastop prejeli številne čestitke in pohvale, Luka Verbanac pa se je samostojno predstavil še v nadaljevanju programa in večer obogatil z repertoarjem klasične glasbe. Ob koncu je nastopila še najmlajša skupina v društvu, glasbena skupina Mimo ritma, katere umetniški vodja je Ivan Harej. Zdenka Kallan Verbanac je zapela Tam, kjer murke cveto, številne obiskovalce pa k petju pritegnila z zadnjo točko programa, priljubljenimi Zvončki. Večer se je končal z druženjem in pesmijo, v vedrem razpoloženju in z najboljšimi željami za leto 2015. | Marjana Mirković

16. december, Slovenski dom KPD Bazovica

Hribi 2013

Že po tradiciji je vodja planinske skupine Darko Mohar izpeljal predavanje Hribi 2013. Popestril ga je s številnimi fotografijami in ponudil pregled vseh aktivnosti planinske skupine v letu 2013, kot so organizirani planinski pohodi, naša udeležba na pohodih v organizaciji drugih planinskih društev, organizacija rednih planinskih tečajev, šolanje naših članov za vodnike, organizacija fotografskih razstav naših članov in gostov iz drugih planinskih društev, sodelovanje s slovenskimi planinskimi društvi zunaj Hrvaške in organizacija skupnih pohodov ter več predavanj s tematiko planinskih in alpinističnih pohodov in podobno.

Razen naših članov so predavanju prisluhnili številni člani prijateljskih planinskih društev iz Reke in okolice ter iz Slovenije, in skupaj z njimi smo se z užitkom spomnili teh dogajanj.

| Ivo Marušić

Darko Mohar in Darinka Dekleva.
Foto: Milan Grlica

20. december, Poklon

Kulturni večer

Na pohodu 16. novembra z geslom Vsi na Poklon so planinci iz Opatije hodili do Poklona na Učki. V planinskem domu se je začelo živahno kramljati, prepevati in spontano nadaljevati z recitacijo poezije. V trenutku so člani PD Opatija predlagali, da bi pripravili večer poezije na Poklonu. Predsednica PD Opatija Mirjana Brumnjak je zamisel navdušeno podprla. Originalna zamisel z njeno posebno željo je bila, da bi pripravila prvo samostojno razstavo dolgoletnega člana KPD Bazovica

in člana PD Opatija, Tolje Hromina. Od lepo zaokrožene ideje do uresničitve ni minilo veliko časa. Kulturni večer na Poklonu se je zgodil 20. decembra ob 17. uri. V mirnem predvečerju nas je dom na Poklonu dočakal slavnostno okrašen, z venčki pod okenčki, na novo prenovljen, nasmejan. Planinci KPD Bazovica, ki so

tudi člani PD Opatija, in drugi obiskovalci so se zbrali v lepem številu. Na mizah katalog razstave, na zidovih premišljeno izbrane in postavljene fotografije. V katalogu razstave fotografij z naslovom Kulturni večer na Poklonu, spomini s pohodov, avtorja Tolje Hromina, besede, ki jih citiram: Kot že sam naslov pove, je pred vami le nekaj spominov, med številnimi pohodi ujetih v objektiv planinca. Izbrani iz množice drugih, zaradi svoje lepote, okolja ali prenesenega pomena, nas spominjajo ne le na trenutek, v katerem so nastali, temveč tudi na samo sposobnost narave, da nas, znova in znova, osupne s svojo nepovnljivo lepoto.

Razstavo je odprl Michelle Kinkela, član PD Opatija. Sledile so recitacije poezije. Začel je Vlado Kobas s pesmimi Sergeja Jesenina, odlomkom iz prvega speva Eneide Publija Vergila Mara in poezijo v čakavskem narečju Antona Mavrince Filonova. Zdenka Kallan Verbanac je interpretirala svoje pesmi v slovenščini, Lucijan Verba-

nac poezijo svoje matere Pierine Verbanac in ustvarjalke v labin-skem narečju, *čakavici*, Zdenke Višković Vukić, s poezijo v čakavskem narečju pa sta se predstavila še Boris Rimac, ki je za ta večer izbral pesnika Zorana Kompanjeta, in Davorka Milat s svojim ustvarjanjem.

Prigrizek na mizi, domača sladica, kozarček dobrega vina, ogenj v peči, dobro počutje. Harmonija fotografije in poezije nam je ta večer napolnila srce in dušo.

█ Zdenka Kallan Verbanac

Uspešen večer.
Foto: Anita Hromin

21. december, Javornik

Spominski pohod in sodelovanje reških PD

Zaključni izlet planinske skupine je vsako leto udeležba na spominskem pohodu na Javornik, ki ga planinci iz Črnega Vrha nad Idrijo organizirajo v spomin na borce Gradnikove brigade, padle v bojih proti nemškemu okupatorju v decembru 1943.

Organizator redne udeležbe reških planincev na pohodu je PD Kamenjak, letošnji soorganizator je bila planinska skupina KPD Bazovica.

Pohoda se je udeležilo trideset članov različnih reških društev. Udeležence je vodja planinske skupine Bazovice na dvourni poti skozi notranjske kraje seznanil s kraji, skozi katere so potovali, naravnimi lepotami, kot so presihajoča Pivška jezera ali Postojnska jama, in zgodovino, predvsem v času med prvo in drugo svetovno vojno, ko je bila skozi te kraje speljana nepravilna rapalska meja in ko so Italijani tudi tukaj gradili del obrambnega, 1600 kilometrov dolgega alpskega zidu, ki je potekal od Reke do Ventimigle v Ligurjskem zalivu.

Sam pohod je letos potekal v lepem vremenu, brez vetra in padavin, povsem drugače

kot v lanskoletni moči, čeprav je nekaj dni pred tem žled na Javorniku spet povzročil veliko škodo na drevju. Južni pristopi na vrh so bili zato še zaprti. Pohod je popestrilo srečanje s prijatelji iz PD Podpeč-Preserje ter člani Obalnega PD iz Kopra. Žal so tržaški planinci odšli nekaj minut prej, preden so Rečani prispeli do Pirnatove kočice. Pohod je popestril prekrasen razgled proti Kamniškim Alpam, Karavankam, Julijskim Alpam in očaku Triglavu.

Organizacijsko je pohod znova potrdil, da planinska društva z Reke in okolice s skupnimi močmi lahko priredijo marsikakšno lepo planinsko doživetje. █ Darko Mohar

Reški udeleženci pohoda.
Foto: Darko Mohar

1. januar, Vojak, Učka

Novoletni vzpon

Prvi izlet planincev vsako leto postaja novoletni vzpon na Vojak, najvišji vrh Učke, v organizaciji pridnih članov PD Opatija. Kljub obilici snega, močni burji in mrzlemu vremenu se

Mraz in sneg na Učki. Foto: Darko Mohar

je letošnjega pohoda udeležilo nekaj manj kot sto planincev iz Istre, Liburnije in širšega reškega območja. Domačini so poskrbeli za splužene ceste celo do Vojaka, za vodniško službo, čaj, kuhano vino in veliko steklenico penine, udeleženci pa so s sabo prinesli obilico dobre volje. Mraz in veter na vrhu sta dovolila le čestitanje in kozarček penine. Sledil je hiter spust v prelepo obnovljen planinski dom na Poklonu, tam pa se je druženje nadaljevalo do poznih popoldanskih ur.

Hvala gostiteljem iz PD Opatija za odlično organizacijo in topel sprejem udeležencev pohoda. ■ Darko Mohar

4. januar, Istra

Že enajstič po novem letu v Istro

Istro je čudovit in skrivnosten kotiček na severnem koncu Jadranskega morja. Tisočletja in številni osvajalci so v njej pustili številne sledove. Raziskuješ jo lahko vsak dan in spet ti bo ponudila nekaj novega, neznanega, lepega. Prvo nedeljo po silvestrovem planinci Bazovice že vrsto let raziskujejo njene lepote in skrivnosti. Enako je bilo tudi letos. Poln avtobus članov planinske in drugih skupin govori o priljubljenosti teh izletov, ki jih z velikim občutkom organizirata zakonska para Aničić in Babahmetović. No, tokrat je bil avtobus celo premajhen, kar nekaj udeležencev se je v Istro moralo pripeljati z lastnim prevozom.

Prvo presenečenje: Kringa, Križanci (prebivalci tega mesteca v osrednji Istri) in Jure Grando, prvi evropski vampir. Da je v tem mestu res živel vampir, je pričal Janez Vajkard Valvasor v Slavi vojvodine Kranjske, ki se je osebno pogovarjal s pričami Juretovega vsakonočnega vstajanja iz groba. Danes je tem dogodkom v Kringi posvečen muzejček. No, v kraju lahko obiskovalec vidi še kaj drugega zanimivega – staro šolo z dvema vodnjakoma, od katerih je bil eden samo za učitelje, spomenik duhovniku Božu Milanoviću (1890–1980), ki je tukaj rojen in ima velike zasluge za pripojitev Istre Jugoslaviji po drugi svetovni vojni.

Med Kringo in Tinjanom.
Foto: Dubravka Dijanić

Nekaj kilometrov do sosednega Tinjana so planinci prehodili ob evropskem suhozidu, v katerega so vgradili tudi vsak svoj kamen.

Drugo presenečenje: Tinjan, rodno mesto drugega znanega istrskega duhovnika Juraja Dobrile (1812–1882), še enega velikega borca za hrvaško Istro. Prelepi stari del tega mesteca in okrogla miza v parku z razgledom na Limsko dolino. Za okroglo mizo v senci koprivovcev so pomembne odločitve prinašali tinjanski velmožje. V Tinjan se bo treba vrniti jeseni na vsakoletni Festival pršuta.

Planinci so sicer porabili okroglo mizo za kratko okrepitev in potem pohiteli v Bane blizu Pazina. Tam jih je na kmečkem turizmu že čakal Dule s svojo ekipo, istrskimi dobrotami in veliko dobre glasbe. ■ Darko Mohar

11. januar, Pliš

Zimski pohod

Redni zimski pohod na 933 metrov visok vrh Pliš nad Klano organizirajo planinci iz PD Pliš. Letos je pohod potekal ob vetrovnem in deževnem vremenu. Kljub temu se je zjutraj v Klani zbralo čez 150 planincev, med njimi trideset članov PD Opatija in PS Bazovica, ki so se odločili, da pohod izpeljejo s skupnimi močmi. Slabo vreme in gosta megla sta narekovala previdnost in dobro vodenje, ki sta ga uspešno opravila vodnika Boris Rumac in Darko Mohar. Moča in veter na vrhu nista dovolila več kot nekaj posnetkov. Nato so se planinci hitro spustili v nižje predele z manj vetra, kjer so se spet

izkazali planinska dobra volja, smeh in veselje. Na koncu so sledili še druženje vseh udeležencev v lovski koči v Klani, overovitev dnevnikov pohoda in dobra enolončnica. V koči sami znani obrazi, saj so planinci z Reke in Liburnije res ena sama velika družina. ■ Darko Mohar

Megla, veter in dež.
Foto: Darko Mohar

17. januar, Slovenski dom KPD Bazovica

Pozdrav z Mirne

Društvo upokojencev (DU) Mirna je Slovenski dom na Reki prvič obiskalo leta 2009. Spomini so bili lepi in v KPD Bazovica je znova potekal večer z naslovom Pozdrav z Mirne. Pobudnik teh srečanj je vodja kulturne skupine DU Mirna, neutrudni Anton Kotar, sicer tudi predsednik Komisije za kulturo v krovni organizaciji slovenskih upokojencev, Zvezi društev upokojencev Slovenije. Zelo dobro obiskan večer na Reki je Anton Kotar tudi povezoval. S krajšim nastopom se je uvodoma predstavil mešani pevski zbor DU Mirna, ki ga vodi Diego Barriosa Rossa, zatem so se na odru v spletu belokranjskih in prekmurskih plesov ob spremljavi harmonikarja Ivana Bukovca veselo zavrtle in tudi zapele članice folklorne skupine Nasmeh, ki delujejo v okviru Univerze za tretje življenjsko obdobje Trebnje. Vodi jih mentorica Branka Moškon iz Novega mesta, animatorka skupine pa je Ivanka Novak. DU Mirna je dejavno tudi na literarnem področju in del literarnega ustvarjanja smo v interpretaciji vodje te skupine Pavline Horvat spoznali tudi na prireditvi na Reki. Skupino sestavljajo še članice Biserka Režek, Ivana Kovačič, Rozalija Pepelnak, Danijela Krištof in Fani Pirh. Imenu Vezi je botrovala želja po povezovanju generacij in tkanju vezi nasploh, kar uspešno uresničujejo že več let z nastopi in bralnimi uricami v domu ostarelih, na srečanjih z otroki, raznih proslavah in drugih dogod-

kih. Članice so desetletno ustvarjanje jeseni strnile v knjižico Drobtinice, ki je bila na Reki predstavljena tik pred domačo promocijo, napovedano za 20. januar, in je obogatila knjižne police reškega društva. Ob koncu programa je ob spremljavi harmonikarja Simona Ceglarja iz Velikega Gabra pri Trebnjem zapel še moški pevski zbor DU Mirna, desetina MePZ-ja ali, kot pravi Anton Kotar, skupina Optimisti. Na repertoarju imajo predvsem Slakove pesmi, pogosto pa tudi pesem Čuvajte mi zemljo Simona Ceglarja, ki je tudi tokrat poskrbel za posebej živahno razpoloženje in pri Slakovi V dolini tihi k petju pritegnil vsaj pol dvorane. Gostje so se zahvalili za prijazen in topel sprejem, predsednik KPD Bazovica Zvonimir Stipetić pa nastopajočim za prijeten večer in v upanju na srečanja tudi v prihodnje. ■ Marjana Mirkovič

Gostje razveselili
dvorano.
Foto: Marjana Mirkovič

18. januar, Nanos

Vzpon na primorskega lepotca

O bisk Nanosa je vedno veliko doživetje. Čeprav je visok komaj 1240 metrov, se strm pristop po zavarovani poti skozi njegove južne stene in krasni razgledi čez Vipavsko dolino in Postojnsko do Snežnika, Učke in morja v Tržaškem zalivu globoko vrežejo v spomin. Predvsem če si toliko pameten, da izlet z deževne sobote preložiš v prekrasno sončno nedeljo.

V steni Nanosa.
Foto: Darko Mohar

Izleta se je udeležilo deset članov planinske skupine Bazovice. Po pristopu in počitku v Vojkovi koči so se napotili nazaj po lažji poti, po razglednih grebenih do cerkvice sv. Jerolima, in se potem spuстили v dolino. Januarski zvončki in trobentice so pokazali, da je pred nami spet mila zima.

Izlet je dodatno popestrila Mirjana z idejo, da na poti domov med Pivko in Knežakom obiščemo še presihajoča Pivška jezera in grad Kalc. Čeprav vode v jezerih ni bilo, sta nas presenetila lepota pokrajine, ki jo po navadi ne vidimo z glavne ceste, in prelepi osamel grad Kalc. Na koncu izleta se nobenemu udeležencu ni prav nič mudilo domov iz kavarne v Ilirski Bistrici. ■ Darko Mohar

23. januar, Slovenski dom KPD Bazovica

Pia Peršič: Hodim, torej sem

Gostja in Darko Mohar.
Foto: Milan Grlica

Slovenska planinska pot je stara več kot 60 let. Ideja za pot, ki bi povezovala najlepše gorske kraje Slovenije, se je že leta 1950 rodila v glavi Ivana Šumljaka, uresničena pa je bila 1. avgusta 1953. Število kontrolnih točk se spreminja, vedno pa jih je med 70 in 80. Pot je označena s Knafeljčevo rdeče-belo markacijo in številko 1 ob njej. Prehodilo jo je veliko planincev, le malo pa v enem zamahu.

Na pohod v enem dihu se je odločila Pia Peršič ob proslavi 60. obletnice poti. Pia je mlado, na prvi pogled krhko dekle, predano športu v naravi: planinska in turnokolesarska vodnica, varuhinja gorske narave, ki včasih tudi malo pleza, povzpela se je že na Mont Blanc, prehodila Zagorsko in Velebitsko transverzalo, prekolesarila 1500 kilometrov znane romarske poti Camino de Santiago, pa še marsikaj bi se dalo naštet. Med drugim je tudi odlična promotorka lepot Posavja, iz katerega prihaja.

Člani KPD Bazovica in njihovi gosti so v petek skupaj s Pio še enkrat "prehodili" Slovensko planinsko pot. Začeli so v Mariboru in se v tridesetih dneh sprehodili po Pohorju in Smrekovcu, se nad dva tisoč metrov prvič dvignili na Raduhi, nadaljevali čez Kamniško-Savinjske Alpe in Karavanke v Julijce, se povzpeli na Triglav in čez nekoliko bolj umirjeno notranjsko in primorsko hribovje prispeli v Ankarano, zadnjo postajo Slovenske planinske poti. Prehodili so 630 kilometrov in 70 kilometrov nadmorske višine navzgor in navzdol. Skupaj s Pio so jih bolele tetive in mišice, dobili so številne žulje, poskušali so se orientirati na slabo označenih razpotjih, se prestrašili pri srečanjih z divjadjo in občutili negotovost na samotni divji in zračni Jubilejni poti skozi Zadnje Priskankovo okno v Julijcih. Pot, ki jo prehodiš le, če si pripravljen predvsem psihično in če imaš ogromno voljo za dosego cilja. Koliko takih podobnih "poti" je vsak od nas prehodil v vsakdanjem življenju?

Pa še nekaj. Posavje je za planince Bazovice precej neznano, tako, kot ga je Pia predstavila z gradivom, ki ga je prinesla na predavanje, pa tudi izredno lepo. Zato se bodo planinci PS Bazovica kmalu znova srečali s Pio, tokrat v njenem prelepem domačem kraju. ■ Darko Mohar

25. januar, Istra, Slovenija

Nenadno vabilo

Lepa stvar se dogajajo nepričakovano! Vabilu naše drage prijateljice Maruške iz Kopra se ni bilo mogoče upreti: pohod po slovenski Istri, od Sočerge do Abitantom z Obalnim PD iz Kopra ob pokroviteljstvu Krke iz Novega mesta. Kljub pomislekom vodje se je prijavila skoraj celotna planinska skupina Bazovice! 36 članov! Na startu v Sočergi se je zbralo več kot 110 planincev. Razen članov PS Bazovica in polnega avtobusa planincev iz Kopra so bili tu še Štajerci iz pobratenega PD Fram,

nekaj Gorenjcev in celo planinec iz Beograda. Mednarodna družina. Pohod po istrskih gričkih je bil lepo pripravljen. Od Sočerge mimo slapu Veli vir skozi vasice Peraje, Pregaro, Rosiče in Brezovica do Abitantom. Pet ur lahkotne hoje skozi mediteranske gozdove, kraška polja in številne potočke je hitro minilo. Poti so pred kratkim očistili pridni člani Obalnega PD, v čiščenje so vložili več kot 1000 delovnih ur. Za varnost na pohodu sta skrbela predsednik društva Aldo Zubin in Vladka Stranščak. Na koncu še skupinski in veselo druženje v arhitekturno prelepi vasi Abitanti.

V februarju sledi še kar nekaj srečanj s člani Obalnega PD! Veselimo se jih! | Darko Mohar

Pohod po istrskih gričkih.
Foto: Darko Mohar

30. januar, Ljubljana

(Ne)znano zamejstvo, konferenca

V sklopu sejma Alpe–Adria 2015 v Ljubljani so na pobudo Urada za Slovene v zamejstvu in po svetu (USZS) ter vodje projekta (Ne)znano zamejstvo Slavka Mežka sodelovala tudi slovenska društva s Hrvaške. Svojo dejavnost so na stojnici (Ne)znano zamejstvo predstavila društva SKD Ajda iz Umaga, SKD Istra iz Pulja, Slovenski dom KPD Bazovica z Reke, SKD Gorski kotar iz Čabra in SKD Nagelj iz Varaždina. Kot del dogajanja sejma je bila organizirana tudi tematska konferenca z naslovom (Ne)znano zamejstvo – Slovenci na Hrvaškem. Moderator srečanja je bil vodja projekta (Ne)znano zamejstvo, Slavko Mežek, o delovanju svojih društev in načrtovanih projektih pa so spregovorili predstavniki sodelujočih društev. Goste je pozdravil

tudi predstavnik USZS Rudi Merljak in se ob tej priložnosti ozrl na sodelovanje z društvi v prihodnje, tako kot Vladimir Čeligoj s slovenskega ministrstva za kmetijstvo. V imenu KPD Bazovica sta dejavnost društva in številne projekte predstavili podpredsednica Jasmina Dlačić in tajnica Eva Ciglar.

| Jasmina Dlačić

S srečanja.
Arhiv društva.

19. november 2014

Oddaja Mostovi, Radio Korzo

Druženje s predsednikom Sveta slovenskih manjšin (SNM) Mesta Reka Borisom Rejcem je za voditeljico na Radiu Korzo postalo že običajno. O dejavnosti sveta zgovorno pričajo že objave na portalu Mesta Reka, kjer Boris Rejec na spletni strani sveta z besedo in sliko pogosto poroča o dogodkih kot aktivni udeleženec ali kot dobrodošel gost. To je tudi razlog za telefonske klice vselej radovedne Jane Bubnič. Tema pogovora sta bila tudi tokrat pregled dogodkov in predstavitev dveh kuharic, katerih

Boris Rejec in Jana Bubnič. Osebni arhiv.

izdajo je finančno podprl in ju promoviral svet – prve o goranskih velikonočnih jedeh (Goranska jela – vazemska nadela) avtorja Davorja Grgurića in druge o tradicionalnih jedeh nekaterih reških narodnih manjšin z naslovom Bogastvo raznolikosti skozi tradicionalne jedi, s prireditve Etnosmotra lanske jeseni.

Celoten intervju je bil objavljen na valovih omenjenega radia v sredo, 19. novembra 2014, v redni oddaji za manjšine Mostovi in imel dober odmev med poslušalci. Omenjeni dogodki so objavljeni na spletni strani mesta Reke in o njih smo brali v Sopotjih. Voditeljico Jano Bubnič pa je z obiskom nagradil Boris Rejec in ji ob tej priložnosti za spomin podaril zadnjo številko glasila Sopotja in kuharice z Etnosmotre. | Boris Rejec

O logotipu Sveta SNM Mesta Reka

Zamiselnost o uvedbi znaka v dokumentaciji sveta traja že nekaj časa. Prepoznavnost je zelo mamljiva, zato smo po tržnem nagonu začeli iskati nekaj našega in prepoznavnega, a smo pri tem naleteli na veliko skritih zablod in pasti že uporabljenih slik, grbov, zastav in podobnega, kar bi lahko privedlo celo do morebitnih sodnih sporov.

Hvala za ustvarjalnost Iri Petris, magistrici s področja oblikovanja in lastnici podjetja Petris design, obrti za grafično in spletno oblikovanje, ki je odlično skreirala osnovno nalogo, ki je bila pred nami. Temelj za izdelavo logotipa prepoznavnosti sveta sta bila pojma Reka in Slovenci. Manevrskega prostora pri izbiri simbolike ni bilo veliko, kopija nečesa podobnega pa bi naši nalogi dodala značaj nepotrebnosti, zato smo se znašli pred precej zahtevnim ciljem. Z določitvijo različnih kombinacij je Ira Petris ugotovila, da je trsatski zmaj, tako imenovani bazilisk, zelo redko uporabljen kot reški izraz neuničljivosti, zato se je odločila, da bo z nekaterimi stilskimi spremembami prav ta podlaga, okrog katere se bo vrtela vsa preostala simbolika. Po logičnem zaporedju je sledila reška zastava – rdeča, rumena in modra – barve baziliska. Treba je bilo še skonstru-

irati ozadje. Grb Slovenije je bil skoraj nujen in z malo dodelave je postal del našega bodočega logotipa. Kot priča zgodovina, so bile tri zvezde Celjskih grofov tudi del reške zgodovine, saj se je njihova posest raztezala celo do otoka Brača, zato je bila ta podrobnost dobrodošla v že lepo sestavljeni celoti logotipa. Bese-dilo, s katerim smo se opisali – v barvah slovenske zastave –, je zaokročilo celotno zgodbo. Izdelava logotipa je trajala približno mesec dni in s ponosom se lahko zahvalimo avtorici za znamenje prepoznavnosti, ki naš svet bogati v vsakodnevnih stikih z drugimi ustanovami. Pri tem moramo pohvaliti v. d. vodje Ura-da Mesta Reka Vereno Lelas Turak za prizadevno sodelovanje in uporabne nasvete, ki izboljšujejo našo dejavnost.

| Boris Rejec

SVET SLOVENSKE NARODNE MANJŠINE MESTA REKA
VIJEĆE SLOVENSKE NACIONALNE MANJINE ZA GRAD RIJEKU

Butalci so peljali vino, vtisi z nastopa 13. decembra v KPD Bazovica

Kako ste doživele nastop Butalci so peljali vino 13. decembra v KPD Bazovica? Imela sem tremo pred nastopom, pa ne tako velike kot na prejšnjih prireditvah. Zdaj imam že nekaj izkušenj. Srečna sem, da smo dobili pohvale naših prijateljev in sorodnikov. | Ljiljana Čargonja

Čutila sem veliko odgovornost do skupine in gledalcev. Vedela sem, da bo šlo vse v redu, odgovorno in vestno smo se pripravljali. Ko so nam med igro začeli ploskati, sem dobila več poguma, vedela sem, da smo "prave igralke", strah je izginil. Danes se počutim srečna in izpolnjena.

| Zdenka Kallan Verbanac

Komaj sem čakala na nastop, hotela sem pokazati, kaj smo se naučile. Zanimalo me je, kako bo vsebino, sporočilnost igre sprejelo občinstvo. Zanimalo me je, ali nam bo uspelo tako odigrati, da bodo gledalci začutili hudomušnost, kot smo jo doživljale me, ko smo se poglobljale v humoresko. Zavedam se, da ni enostavno zaigrati igre, ob kateri se publika od srca nasmeje. Mislim, da nam je to uspelo. To mi veliko pomeni. Menim, da bi lahko s to igro nastopili tudi v domu starejših občanov, v kakšni slovenski šoli ali celo v vrtcu. To so nam predlagali tudi nekateri naši gledalci. To nam bo dodatna spodbuda za učenje slovenščine in spoznavanje slovenske kulture. To je celostno učenje jezika in se najbolj obrestuje. Res je čas, da gremo še kam, to si zelo želim.

| Gloria Segnan

Kje ste dobili navdih za izvirne scenske slike?

V novembru smo na predlog učiteljice Dragice Motik gledali dramsko predstavo Ivana Cankarja z naslovom *Kralj na Betajnovi*. To je bilo v Drami Ljubljana. Igra mi je bila zelo všeč, v spomin so se mi močno vtisnile tudi scenska podoba in pesmi. To sem odnesla s seboj. Režiser in scenarist sta mi veliko sporočila. Sama sem dobila ali, bolje, smo dobili inspiracijo za soustvarjanje naše humoreske. Pomembno je, da se pri pouku poglobljamo in temeljito pripravljamo. Človek niti ne ve, kaj vse se v njem skriva. Sodelovati je treba. | Zdenka Kallan Verbanac

Niste bile samo igralke. Počele ste tudi druge stvari? Kaj vse?

Razmišljala sem o svoji vlogi, kako jo doživeto zaigrati in jo postaviti v prostor. Sprejela sem pobudo učiteljice, naj narišem skice, ki bodo ponazorile vsebino naše zgodbe v šestih slikah. Lotila sem se risanja in ilustriranja zgodbe. Prva slika je bila v vasi Butale, kjer se pred cerkvijo začne naša zgodba. Upodobila sem kraje, ki smo jih omenjali v igri. Te skice smo na predstavi projicirali na oder. Tako smo se izognili uporabi številnih drugih scenskih dodatkov. Igro sem povezala s petjem, saj je petje moj konjiček. Izbirala sem najprimernejše med slovenskimi ljudskimi pesmimi, ki se jih učimo pri dopolnilnem pouku slovenščine. Vse smo jih rade zapele, tu smo uživale vse. Naša kolegica Lili je praktična. To nam je v skupini bilo zelo koristno. Kotskupina smo usklajeni. Lili zna stvari poenostaviti in odpraviti marsikatero zadrego. | Zdenka Kallan Verbanac

Kako ste poskrbele za kostume?

Poglobila sem se v kostume za vse vloge. Doma sem se postavila pred omaro, šla v klet in na podstrešje ter iskala primerna oblačila in druge dodatke, ki bi bili primerni za Butalce. Našla sem tudi druge rekvizite, od nahrbtnikov, flaškonov, majolk, kozarcev, klobukov, rut, pip, cigar in podobno. Vsak Butalec je moral biti originalen. | Ljiljana Čargonja

Po uspešnem nastopu.
Foto: Marjana Mirković

Gledalci o doživljanju dramske igre Butalci so peljali vino

Dubravka Dijanić: *Bila sem vesela, da sem videla svoje nekdanje sošolke v še eni uspešni uprizoritvi. Pokazale so, da jim slovenščina lepo teče v pogovoru, pri petju in v igri. Njihovo prizadevanje smo navdušeno nagradili z glasnim aplavzom.*

Marijana Košuta Banković: *Novoletni nastop DPS-ja na Reki, ki ga vodi profesorica Dragica Motik, me je navdušil. Prijetna kombinacija slovenskih narodnih pesmi je bila idealna povezava v uprizorjeni humoreski. Navdušila me je živa igra nastopajočih, prirajena scenografija ter spremljava na kitari. Čestitam za kreativnost in lep slovenski govor.*

Eva Ciglar: *Učenci DPS-ja skozi leto napredujejo s "svetlobno hitrostjo", kot je bilo moč videti v soboto, ko so nas nasmejali s*

humoristično predstavo o Butalcih.

Nerina Bratović: *Nastop skupine DPS-ja me je res navdušil, nasmejaj in razveselil. Bil je duhovit, vesel in odličen nastop v slovenščini. Vem, da niste igralci, ampak ste zelo dobro igrali. Vse pohvale vsem skupaj.*

Marjana Mirković: *Kratko, jasno, dinamično, zanimivo za gledalca. Škoda bi bilo, da tega še kje ne ponovite, morda na kakšnem gostovanju. To bi bilo res lepo. Mišlim, da greste lahko s to igro kamor koli.*

■ Pripravila Dragica Motik

Iz pouka: Moje šolske počitnice

Moje šolske počitnice

Med počitnicami sem se igral s bratoma. Imel sem tudi obiske. Prišli so moji bratrance iz Slovenije in iz Prezida. Mami in bratoma sem pomagal delati piškote. Vadil sem pisati na računalniku. To mi je na začetku šlo težko, z veliko vaje sem uspel. Kmalu je prišla šola in nove skrbi.

Andrija Malnar 6. r.

Med počitnicami sem se igral, igral sem klavir in se pogovarjal s prijatelji. Mami sem pomagal delati piškote. Tudi moja brata sta pomagala. Mi smo bratje trojčki. Ko je prišel božič, smo jih pojedli in vsi smo šli v cerkev. Po božiču smo šli smučat v Slovenijo na Stari vrh nad Škofjo Loko. Ko sem prišel domov, sem drugi dan šel z veseljem gledat balet Hrestač v Ljubljano. Po lepih dneh, ki sem jih preživel na počitnicah, je kmalu prišla šola. Ponovil sem vse predmete in pripravil torbo. Tako so minile počitnice, prišle pa so skrbi in učenje.

■ Jakov Malnar, Čabar, 6. r.

Med počitnicami sem se igral z bratoma. Imel sem tudi obiske. Prišli so moji bratrance iz Slovenije in iz Prezida. Mami in bratoma sem pomagal delati piškote. Vadil sem pisati na računalniku. To mi je na začetku šlo težko, z veliko vaje pa mi je uspelo. Kmalu so prišle šola in nove skrbi.

■ Andrija Malnar, Čabar, 6. r.

Moje šolske počitnice

Med počitnicami sem se igral, igral sem klavir in sem se pogovarjal s prijatelji. Mami sem pomagal delati piškote. Tudi moja brata sta pomagala. Ko je prišel božič, smo jih pojedli in vsi skupaj smo šli v cerkev. Po božiču smo šli smučat v Slovenijo na Stari vrh nad Škofjo Loko. Ko sem prišel domov, drugi dan sem z veseljem šel gledat balet Hrestač v Ljubljano. Po lepih dneh, ki sem jih preživel na počitnicah, je kmalu prišla šola. Ponovil sem vse predmete in pripravil torbo. Tako so minile počitnice, a skrbi in učenje je prišlo.

Jakov Malnar 6. r.

Planike tri

V raju planin, daleč tam doseže nam pogled,
Pred lepoto obnemimo, ostanemo brez besed.
Utrujenost in bolečine, takrat vse mine,
Ko planinci osvajajo višine.

Tisti dan zahtevno pot smo zbrali, Jerebico začrtali.
Navzgor kar lepo je šlo, čeprav ni bilo lahko.
Spolzki kamni, zemlja, trava, vdolbine, to so planine.
Molčče gremo visoko naprej, Diana mi pravi: "Tam desno poglej!"
Bežno so me pozdravile planike tri, najlepši cvet, ki drugje ga ni.
Na misel mi pade pesem iz pouka:
"Rastejo v strmi gori bele planike tri,
Zanje vedo le orli, rosa umiva jih."
Zanje vem tudi jaz, nasmehnil se mi je obraz.
Metka mi je enkrat napisala:
"Planika vrh planin je jezik materin!"

Vzpenjamo se naprej, 2009 metrov Krivi rob,
Moj Bog, Julijske Alpe okrog.
Montaž, Mangart, Kanin, v objemu mogočnih smo planin.
Tu se spočijemo, spijemo, damo nekaj pod zob, končna točka ostane Krivi rob.
Do Jerebice ne gremo, imamo še moč, moramo nazaj, ker nas bo noč!
Težko navzdol sem hodila in sem molila, da srečno do konca bi hodila.

Zmanjkujejo mi moči, vrti se mi v glavi, Ivo mi pravi:
"Korajžno stopi na nogo, s palicami in težo, pravilno se upri,
premisli, in če je treba, se ustavi."
Vsi so mi na pomoč, končno pridem dol, vrača se mi nasmeh in moč.
V sebi tiho nadaljujem pojoč:
"Šel bom v goro, planike nabral
In jih prinesel v dolino nazaj,
Tri bele zvezde, troje oči,
Vsako za lep spomin."
Iz enkratnega doživetja alpskih višin tri planike bodo trajno mi hodile v spomin...

Bavšica, 30. avgusta 2014
I Zdenka Kallan Verbanac

10.–11. november, Kulturni in kongresni center, Dolenjske Toplice

13. etnološke slovensko-hrvaške vzporednice

Vzporednice med slovensko in hrvaško etnologijo so potekale že trinajsto leto, tokrat na temo Srednjeevropsko povezovanje etnologov in kulturnih antropologov kot izziv današnjemu času. Posvet je obsegal tri okrogle mize, prvo z naslovom Zakaj se ne slišimo sta vodili dr. Katja Hrobat Virloget z Inštituta za dediščino Sredozemlja Znanstveno raziskovalnega središča (ZRC) Univerze na Primorskem in dr. Saša Poljak Istenič z Inštituta za slovensko narodopisje ZRC Slovenske akademije

Sodelujoče v filmu o narečju.
Arhiv Marka Smoleta.

znanosti in umetnosti, na njej pa je razmere na področju medijev na Hrvaškem na kratko predstavila urednica Sopotij. Srečanje je bilo sicer razdeljeno na naslednje vsebinske sklope: Srednja Evropa in vzporednice med slovensko in hrvaško etnologijo; Projektno sodelovanje in kulturna dediščina; Snovna in nesnovna dediščina; ter Dediščina stavbarstva, pri katerem je sodeloval tudi Marko Smole iz etnološke zbirke rodbine Čop Palčava šiša iz goranske vasice Plešče in predstavil raziskavo o tradicionalni arhitekturi v dolini Čabranke in Sloveniji, o čemer

12.–13. december, Mestna knjižnica, Reka

Spomini na prvo svetovno vojno

Mestna knjižnica na Reki se je v okviru projekta Europeana 1914–1918 vključila v počastitev spomina na prvo svetovno vojno in organizirala zbiranje različnega gradiva iz osebnih arhivov tega obdobja, ki so ga predstavili na spletni strani

22. december

Svet za narodne manjšine (SNM) RH

SNM RH je organiziral seminar o uresničevanju Okvirne konvencije za varstvo narodnih manjšin, o čemer je vlada RH Svetu Evrope (SE) predala zadnje, četrto poročilo za obdobje 2009–2013. Sodelovali so strokovnjaki, manjšinski poslanci, predstavniki manjšinskih svetov in društev ter lokalnih in regionalnih oblasti in drugih državnih teles, pristojnih za to področje.

27. januar

Dokumentarni film o taborišču Kampor na Rabu

Ob mednarodnem dnevu spomina na holokavst so v Pomorskem in zgodovinskem muzeju Hrvaškega primorja na Reki predstavili dokumentarni film Spomini na Kampor. Avtor Rasim Karalić je več let zbiral pretresljiva pričevanja preživelih prebivalcev, takrat še otrok, večinoma s Čabranskega. Po podatkih raziskovalca in zapisovalca krajevne zgodovine Slavka Mal-

Vesna Jerbič Perko
in Rasim Karalić
(prvi z desne).
Foto: Marjana Mirković

pripravlja tudi nadaljevanje svoje prve knjige na to temo.

Marko Smole je o dejavnosti Palčave šiša, krajevni kulturni dediščini in narečju spregovoril tudi 10. novembra v Muzejsko-dokumentacijskem centru v Zagrebu in 14. novembra v Krščanski kulturni zvezi v Tinja na avstrijskem Koroškem.

■ Marjana Mirković

www.europeana1914–1918.eu. Vodja projekta na Reki Andreja Silić Švonja, pristojna tudi za koordinacijo programov in odnose z javnostmi, je povedala, da je bil odziv dober, zanimiv drobec iz družinskega arhiva pa je prispevala tudi rojakinja Ksenija Grabusin. Prinesla je lepo ohranjeno dopisnico svojega očeta Antona Kraševca, ki jo je 20. decembra 1915 s Soške fronte poslal domačim v Črnomelj in jim zaželel srečne božične praznike. Rasim Karalić pa je tudi tam poudaril pomen ohranjanja zgodovinskega spomina, zlasti med mladimi. ■ Marjana Mirković

Seminarja se je udeležila tudi prof. Vesna Crnić Grotić, predsednica Odbora strokovnjakov SE, pristojnega za uresničevanje Evropske listine o regionalnih ali manjšinskih jezikih in opozorila na ovire v tej zvezi. Več: www.nacionalne-manjine.info

■ Marjana Mirković

narja je bila s tega območja doma kar tretjina na Rabu pokopanih taboriščnikov.

Kot je znano, je bilo v fašističnem koncentracijskem taborišču Kampor med drugo svetovno vojno od julija 1942 do septembra 1943 interniranih približno petnajst tisoč Slovencev, Hrvatov in Judov, več kot štiri tisoč jih je umrlo, na poimenskem seznamu žrtev, ki se dopolnjuje še danes, pa je 1490 imen, med njimi 163 otrok.

Odmevna predstavitev filma je novembra 2014 potekala v Pokrajinskem muzeju v Kočevju, Rasim Karalić pa poudarja pomen ohranjanja zgodovinskega spomina, zlasti med mladimi.

■ Marjana Mirković

Zoran Badjuk: Imamo več koncertov kot vaj

Zoran Badjuk (1963) je zborovodja mešanega pevskega zbora (MePZ) KPD Bazovica od jeseni leta 2012, v društvo pa ga je na svoje priporočilo pripeljala dotedanja zborovodkinja Maja Dobrila. Glasbeno se je izobraževal na srednji glasbeni šoli Ivan Matetič Ronjgov na Reki in že v dijaških letih opozoril nase z uspešnim vodenjem več zborov (MePZ Zvir Jelenje, MePZ Škrljevo, MePZ Kostrena).

Akademijo za glasbo je končal v Pulju, poučeval glasbeno kulturo v osnovnih in glasbenih šolah od Reke do Senja, desetletje pa preživel tudi kot pomorščak in prepotoval ves svet. Zoran Badjuk danes vodi štiri zборе: MePZ KUD Halubjan iz Viškova, MePZ DVD Drenova, MePZ reških zdravnikov in MePZ KPD Bazovica.

Kot pravi, so mu zbori od nekdanj pri srcu: "Ko sem prišel v KPD Bazovica, sem sprva sodeloval z Majo Dobrila in svoj način dela uvajal korak za korakom. Kmalu sem začutil dober odziv in naletel na velikansko podporo zbora; navezali smo odnos, poln spoštovanja, razumevanja in zaupanja, naklonjenost pa se je krepila iz vaje v vajo. Dobre rezultate smo dosegli skupaj, tudi zaradi neverjetne organizacije, kakršne še nisem videl, očitno pa tudi zboru ustreza moj udarniški način dela. Dali so mi proste roke, vodim z velikim veseljem, čeprav ni lahko z menoj, ker rad pazim na podrobnosti, a prav to je dvignilo raven zbora; kolektiv kot urica, vsi smo pomembni, nihče ne sme zastati, le skupaj lahko delujemo. In to je to, zbor to upošteva, brez povzdignjenega glasu; to je bolj nepisano pravilo in srečen sem, da je tako. Pozorni smo na vse: besedilo pesmi, fraze, dihalno tehniko; nisem površen in zbor je to sprejel, meni pa je največje zadovoljstvo njihova sreča. To se vidi po nastopu, z odra odhajajo z nasmehom in ponosni, da so se dobro odrezali. Obilica dobre volje je tudi na vajah, radi in veliko se smejimo, zbor je močno motiviran, to je izvrstno, vaje potekajo v sproščenem ozračju, so pa zunanaj pravil. Sem velik improvizator in dopuščam, da se nakazana zamisel do konca vaje razplete v čisto drugo smer. In triurna vaja pevcem ni dovolj, zavijejo še v lokal in *kantajo*, *kantajo* še na poti do avtomobila ... lepo je to. Zanje so vaje duševna hrana pa tudi druženje, in ko

Zoran Badjuk. Arhiv KPD Bazovica.

prisluhnejo drugim zborom, jim vse to polni dušo. In tega ni malo, haha, mi imamo več koncertov kot vaj! Te so enkrat na teden, a zbor se hitro uči, tako da delamo udarno in dobro. Pevci so zadovoljni, utrip nam narekuje število nastopov, in kamor nas povabijo, tja gremo. Povečali smo in obvladali osnovni repertoar, vsestransko uporaben, in nenehno ga bogatimo z novostmi, smo kot kakšen džuboks, haha."

Na vprašanje, ali je poznal slovensko glasbo, pravi, da je poslušal le Slovenski oktet. "Sprva je bilo malo težje tudi, ker nisem poznal jezika, kulture, kajti za razumevanje pesmi je to zelo pomembno, vendar sem pesmi globoko občutil – to imam menda v sebi. In to doživljanje mi je uspelo prenesti zboru v poustvarjanje. Jezik že razumem, slovenska glasba mi je vse bližja, vesela je, polna ritma, uživam, zelo mi leži, in to je bistveno." Posebej pri srcu so mu pesmi Luna sije, Planinska in zlasti Znamenje.

Zbor je povečal repertoar, dodaja, da tudi s prejšnjim: "Več pesmi smo dodelali, nekaterim spremenili priredbo. Zbor sam predlaga novosti, nekaj prinesem sam, pa se odločimo skupaj, kaj bi bilo najprimernejše. Poleg slovenskih pesmi na gostovanjih radi predstavljamo tudi našo krajevno glasbeno dediščino, in vse pesmi zbor poje enako občuteno. Naj omenim pesmi skladatelja Josipa Kaplana, h kateremu sem hodil na inštrukcije. Pola-

gal mi je na srce: 'Zoran, jaz sem skladbo zgolj napisal, ti pa napravi po svojem občutku!' In tako delam, melodije ne spremenjam, v vse drugo, kar je stvar dirigenta, pa po svojem občutku vnašam sebe. Pesem *Sunce na Kvarneru*, ki je v zboru sicer posebej priljubljena, smo na primer na zadnjem nastopu ob kulturnem prazniku v Varaždinu zapeli na čisto drugačen, moj način, in zbor je bil navdušen, enako drugič, pohvale so deževale."

Predvsem je zadovoljen, da je med pevci vzbudil novo energijo, jih nekako *zbudil* in presenetil njih same: "Iz zbora lahko potegnem najboljše in pevci komaj čakajo nastope. Da napredujemo, potrjujejo tudi naša gostovanja. Vsak nastop je zgodba zase, najzahtevnejši so nastopi v domači dvorani, v Slovenskem domu, nepozabno pa je vsakič v Šentvidu pri Stični. Ko sem tam spoznal vrsto zborov, sem se s strahom vprašal, kako bom temu kos, toda ostal sem pri izrečenem: Bodi svoj! Nisem se zmotil, kolegi so ocenili, da sem se dobro znašel. Sicer pa me je navdušilo to spoštovanje in negovanje zborovskega petja v Sloveniji. Na nastopih je vse, kot je treba, dvorane so polne in kamor prideš, ima skoraj vsaka vas svoj zbor. Prav uživam na vsakem gostovanju v Sloveniji, spoznavam dirigente, se učim. Za nas na Hrvaškem je to kot znanstvena fantastika, vse je precej zamrlo, a to je proces od vrtca in šole naprej poleg družinske tradicije, kajti ljubezen do zborovskega petja se ne poraja pri štiridesetih. Težava je tudi starost pevcev – mladi pridejo le, če imajo družbo. In prav to želimo zdaj v našem zboru, ga pomladiti in ustvariti jedro petih, šestih mladih, ki bodo pritegnili druge. Upamo, da bo najmlajša članica, tajnica Eva, morda magnet za druge. Preostalo pri zboru pa naj gre naprej kot doslej, saj kaže, da smo na dobri poti, in samo *gas, gas, gas!*"

Zoran Badjuk poudarja, da je ljubezen do glasbe in tudi ljudi zanj velika spodbuda v življenju, v navdih pri delu v društvu pa so mu zadovoljstvo zbora in srečni obrazi pevcev, zato mu kljub številnim nastopom ter obveznostim v družini in službi ni težko nadaljevati: "Zadovoljen človek sem, živim srečno, izpolnjeno življenje."

Marjana Mirković

Odidih. Foto: Anita Hromin

Foto: Darko Mohar

Morska zvezda. Foto: Dionis Jurić

Foto: Darko Mohar

Začetek. Foto: Jasmina Dlačić

Konji. Foto: Tolja Hromin

Pav. Foto: Đilio Arbula